

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKO MINIMALIOS IR VIDUTINĖS
PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. X-1238 2, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23,
24, 25, 27, 28, 29, 30 IR 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-
3899 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 7
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3900**

2019 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. spalio 16 d. sprendimo Nr. SV-S-1413 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 9 ir 10 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo Nr. X-1238 2, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3899 (toliau – įstatymo projektas Nr. XIIP-3899) ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti įstatymo projektą Nr. XIIP-3899 pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1.1. siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūlytina tikslinti įstatymo projektu Nr. XIIP-3899 keičiamo Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžtą koordinuotai teikiamų paslaugų sąvokos turinį. Atsižvelgiant į tai, kad kompleksinės pagalbos sąvoka yra apibrėžta Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje ir savo turiniu iš esmės atitinka koordinuotai teikiamų paslaugų derinį (švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų), siūlytina koordinuotai teikiamų paslaugų sąvoką apibrėžti taip: „Koordinuotai teikiamos paslaugos – kompleksinės pagalbos teikimas vaikui nuo gimimo iki 18 metų (turintiems didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių iki 21 metų) ir vaiko atstovams pagal įstatymą, siekiant sudaryti palankias sąlygas vaiko ir šeimos gerovei“;

1.2. siūlytina tikslinti keičiamą įstatymą dėl atvejo vadybos modelio taikymo, kai vaikui skiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės. Pažymėtina, kad, vaikui paskyrus minimalios ar vidutinės priežiūros priemones, vaiko atstovams pagal įstatymą turi būti teikiamos koordinuotai teikiamos paslaugos (keičiamo įstatymo 7 straipsnio 1 dalis), paskiriama jas koordinuojanti institucija ir atvejo vadybininkas pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro, socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro nustatytą tvarką. Vaikui paskyrus minimalios priežiūros priemones, taip pat paskiriama šias priemones koordinuojanti institucija (keičiamo įstatymo 12 straipsnio 11 dalis) ir atvejo vadybininkas (keičiamo įstatymo 16 straipsnio 1 dalis).

Atsižvelgiant į tai, kad tiek vaikui, tiek jo tėvams taikomos pagalbos priemonės, ir siekiant užtikrinti teisės aktų taikymo sistemiškumą, veiksmingesnę koordinavimo ir atvejo vadybos dermę

tarp priežiūros priemonių, skirtų vaikui, ir paslaugų, skirtų vaiko atstovams pagal įstatymą, siūlytina atsisakyti keičiamame įstatyme numatyto atskiro atvejo vadybos modelio, kai vaikui paskiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės, t. y. atskiros koordinuojančios institucijos ir atskiro atvejo vadybininko skyrimo. Siūlytina nustatyti, kad šias funkcijas atliktų ta pati koordinuojanti institucija ir tas pats atvejo vadybininkas, kuris koordinuoja vaiko atstovams pagal įstatymą koordinuotai teikiamų paslaugų teikimą;

1.3. atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika (Sprendimo *Oy AA*, C-231/05, EU:C:2007:439, 40 punktas; Sprendimo Komisija prieš Graikiją, C-140/03, EU:C:2005:242, 27–28 punktai) draudžiama riboti ūkinės veiklos laisvę dėl subjekto teisinės formos, siūlytina keičiamo įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje neišbraukti (neriboti) fizinio asmens teisės vykdyti vaikui paskirtas minimalios priežiūros priemones;

1.4. keičiamo įstatymo 7 straipsnyje vartojama sąvoka „vaiko atstovas pagal įstatymą“, tačiau šio straipsnio 2 dalis išskiria tuos atvejus, kai koordinuotai teikiamos paslaugos yra neveiksmingos vaiko tėvams ar turimam vieninteliam iš tėvų, nes Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.254 straipsnyje numatyti laikinosios globos (rūpybos) pagrindai siejami būtent su vaiko biologine šeima, o ne apskritai su vaiko atstovais pagal įstatymą. Todėl siūlytina keičiamo įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje vietoj sąvokos „vaiko atstovas pagal įstatymą“ vartoti sąvoką „vaiko tėvams ar turimam vieninteliam iš tėvų“;

1.5. keičiamo įstatymo 12 straipsnio 6 dalyje nurodoma, kad tuo atveju, kai vaikas nedalyvauja savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdyje, vaiko nuomonė turi būti iš anksto išklausyta valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos. Nurodoma, kad valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovas raštu pateikia išvadą dėl vaiko minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių skyrimo, pratęsimo ar panaikinimo. Lieka neaišku, kas išklausys pilnamečių asmenų iki 21 metų, turinčių didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, nuomonę ir teiks išvadą dėl minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių skyrimo, pratęsimo ar panaikinimo, kai valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija pagal savo kompetenciją užtikrina ir atstovauja tik nepilnamečių asmenų iki 18 metų teisėms ir teisėtiems interesams. Jeigu norima nustatyti, jog turinčių didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių pilnamečiams asmenims iki 21 metų bei jų atstovams pagal įstatymą taikomos tik kai kurios keičiamo įstatymo nuostatos, šios nuostatos turi būti aiškiai nurodytos. Jeigu siekiama nustatyti, kad visos keičiamo įstatymo nuostatos taikomos ne tik vaikams (asmenims iki 18 metų), bet ir turintiems didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių pilnamečiams asmenims iki 21 metų bei jų atstovams pagal įstatymą, tai turėtų būti įtvirtinta atskira teisės norma;

1.6. siūlytina tikslinti keičiamo įstatymo 12 straipsnio 5 dalį, numatant, kad tarp privalomų dalyvauti vaiko gerovės komisijos posėdyje asmenų būtų ir valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovas. Dalyvaudamas komisijos veikloje šios institucijos atstovas galėtų pagal savo kompetenciją įgyvendinti keičiamo įstatymo 12 straipsnio 6 dalimi nustatytą reikalavimą išklausyti vaiko nuomonę ir teikti išvadą dėl vaiko minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių skyrimo, pratęsimo, pakeitimo ar panaikinimo bei pasinaudoti savo teise patikslinti ar papildyti raštu pateiktą išvadą;

1.7. siekiant, kad savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisija dėl galimai padarytos ar daromos nusikalstamos veikos vaiko atžvilgiu, numatytos Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse, vaiko galimai patirto / stebėto smurto artimoje aplinkoje reaguotų kuo greičiau ir taip, kaip nustatyta Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 2 punkte ir 35

straipsnio 2 dalyje, siūlytina tikslinti keičiamo įstatymo 12 straipsnio 8 dalį, ją išdėstant taip: „<...> Savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisija, nustatiusi, kad yra pagrįstų įtarimų dėl galimai padarytos ar daromos nusikalstamos veikos vaiko atžvilgiu, numatytos Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse, vaiko galimai patirto / stebėto smurto artimoje aplinkoje, privalo nedelsdama apie tai informuoti policiją ir (ar) valstybinę vaiko teisių apsaugos instituciją, kuri, gavusi nurodytą informaciją, privalo nedelsdama, tačiau ne vėliau kaip per 24 valandas, apie galimai padarytą nusikalstamą veiką prieš vaiką pranešti policijai ar kitam ikiteisminį tyrimą organizuojančiam subjektui ir pradėti nagrinėti pranešimą bei imtis veiksmų, nurodytų Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 36 straipsnyje. Savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisija apie kitus galimus vaiko teisių pažeidimus privalo informuoti valstybinę vaiko teisių apsaugos instituciją, kuri pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą nagrinėja Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 36 straipsnyje nustatyta tvarka. Savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisijos siūlymas ir kita prašymo nagrinėjimo medžiaga pateikiami savivaldybės administracijos direktoriui.“;

1.8. siūlytina tikslinti keičiamo įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 2 punktą, 12 straipsnio 5 dalį, 22 straipsnio 2, 6 ir 7 dalis, kuriose vartojama sąvoka „koordinuotų paslaugų atvejo vadybininkas“, apibūdinanti specialistą, vykdančią koordinuotai teikiamų paslaugų atvejo vadybininko funkcijas, kai vaikui skirtos vidutinės priežiūros priemonės, nes koordinuotai teikiamos paslaugos turi būti teikiamos vaikui ir vaiko atstovams pagal įstatymą ne tik vidutinės priežiūros priemonių taikymo atveju, bet ir taikant minimalios priežiūros priemones, kurias teikiant vaikui turėtų būti padedama ir vaiko tėvams, atstovams pagal įstatymą kurti saugesnę aplinką vaikui. Be to, įvedant „atvejo vadybininko“ ir „koordinuotų paslaugų atvejo vadybininko“ sąvokas, tampa neaišku, kuo skiriasi šios dvi pareigybės. Atsižvelgdami į tai, siūlome vartoti bendrą sąvoką „atvejo vadybininkas“, ją paaiškinant kaip specialistą, kuris užtikrina vaikui ir jo atstovams pagal įstatymą koordinuotai teikiamų paslaugų teikimą, vykdančią konkrečią minimalios ar vidutinės priežiūros priemonę;

1.9. atsižvelgdami į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 29 straipsnio pakeitimo įstatymą nuo 2019 m. sausio 1 d. institucijos pavadinimas „Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija“ pasikeitė į institucijos pavadinimą „Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija“, pareigų pavadinimas „Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras“ – į pareigų pavadinimą „Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministras“, siūlome keičiamame įstatyme atitinkamai patikslinti institucijos ir pareigų pavadinimus.

2. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3900 (toliau – įstatymo projektas Nr. XIIP-3900) ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti įstatymo projektą Nr. XIIP-3900 atsižvelgiant į keičiamam įstatymui šio nutarimo 1.1 papunktyje pateiktą pastabą.

3. Siūlytina tikslinti įstatymo projekto Nr. XIIP-3899 ir įstatymo projekto Nr. XIIP-3900 įsigaliojimo datas nuo 2021 m. sausio 1 d. ir atitinkamai pakoreguoti abiejų įstatymų skiriamą laiką įgyvendinamiesiems teisės aktams parengti iki 2020 m. gruodžio 31 d.

Ministras Pirmininkas

Švietimo, mokslo ir sporto ministras